

Aan de gemeenteraad

Datum : 17 januari 2023
Zaaknummer : 716969
Contactpersoon : Simone Roosenboom
Telefoonnummer : 0631114779

Onderwerp: Plan van aanpak mensenhandel 2023-2026

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van het plan van aanpak mensenhandel voor de periode 2023-2026. In dit plan laten we zien hoe we de aanpak in Arnhem hebben vormgegeven en welke prioriteiten er de aankomende jaren worden gesteld. Mensenhandel speelt zich veelal af in het verborgene. Daarom is het van belang dat we in Arnhem voorkomen dat onze inwoners kwetsbaar zijn voor uitbuiters en dat we het zicht verbeteren op potentiële signalen van mensenhandel, zodat we op tijd kunnen ingrijpen. Met het plan van aanpak en de evaluatie voeren we tevens [toezegging 1076](#) uit en geven we invulling aan de landelijke afspraak om een duidelijke en geborgde aanpak van mensenhandel te hebben.

Het onderwerp mensenhandel is in 2021 meerdere keren geagendeerd door de raad. Tijdens de Politieke Avond van 7 april 2021 heeft de Nationaal Rapporteur Mensenhandel het rapport "Dadermonitor 2015 - 2019" toegelicht en vragen van de raadskamer beantwoord. Daarop hebben het Openbaar Ministerie en Politie vragen van de raadskamer beantwoord en op 22 september heeft het Coördinatiecentrum tegen mensenhandel (CoMensha) met de raadskamer gesproken over arbeidsuitbuiting. Op 1 december 2021 heeft de raad de burgemeester verzocht om te komen met een meerjarig plan van aanpak mensenhandel.

In het plan van aanpak zijn punten uit de evaluatie mensenhandel meegenomen. Met de experts van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en professionals uit de stad en regio is teruggeblikt op de aanpak van de afgelopen jaren. Deze evaluatie is als bijlage toegevoegd.

Mensenhandel is uitbuiting

Mensenhandel vernietigt mensenlevens. Onzichtbaar voor de omgeving maakt het levens kapot, ruïneert het de toekomst van jongeren en ontwricht het onze samenleving. Mensenhandel is elke vorm van dwang om iemand dingen te laten doen die hij of zij niet wil, ten voordele van de persoon die de dwang toepast. Dwang kent allerlei gradaties. Dreigen met geweld tegen jezelf, je familie of je vrienden, maar ook het daadwerkelijk toepassen ervan. Mensenhandel is geen 'ver-van-mijn-bed-show' of een incident; het is een dagelijkse realiteit in onze wijken en winkelstraten. Mensenhandel is een ernstige en complexe

vorm van georganiseerde misdaad tegen de menselijkheid. De individuele vrijheid en de waardigheid van mensen worden afgepakt. Het wordt vaak gepleegd door criminelen die misbruik maken van de legale wereld. Daarom is de aanpak van mensenhandel in Arnhem geprioriteerd in het plan van aanpak ondermijning 2022-2026. Wij beschrijven in deze brief de hoofdlijnen. De acties die daaronder liggen vindt u terug in het plan van aanpak zelf.

Plan van aanpak mensenhandel 2023-2026

Uitbuiters zijn niet welkom in Arnhem en onze kwetsbare inwoners en werknemers moeten worden beschermd én gesterkt om weerbaar te zijn tegen uitbuiting. Onze aanpak van mensenhandel richt zich op seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en arbeidsuitbuiting. Voor elk van deze vormen kent de aanpak vier pijlers of activiteiten: voorkomen, signaleren, bestrijden en beschermen. De ketenregisseur mensenhandel van de gemeente voert de regie. Wij geven prioriteit aan voorlichting en preventie voor kwetsbare doelgroepen, het verbeteren van de positie van arbeidsmigranten en het vergroten van de aandacht voor criminele uitbuiting.

Seksuele uitbuiting

Seksuele uitbuiting vindt plaats bij raamsekswerkers en bordelen, clubs en privéhuizen, straatsekswerkers, onvergunde seksinrichtingen, thuissekswerkers, escort-/hotelsekswerkers en sectoren als massage-/beautysalons en webcamseks. De controles in Arnhem tonen een duistere wereld: in gezinswoningen in woonwijken treffen we sekswerkers zonder binding met Arnhem of Nederland, die beperkt Engels spreken, samengepropt in één ruimte, levend uit koffers die gevuld zijn met lingerie en condooms. Zij beschikken niet over hun eigen inloggegevens van de sekswebsite en betalen vaak via een tussenpersoon voor de woning. Vaak zijn ze kortgeleden op een andere plek in Nederland aangetroffen.

Seksuele uitbuiting wordt bijna niet gezien, terwijl we weten dat het in Arnhem plaatsvindt. Slachtoffers melden zich niet zelf, uit angst of omdat ze zichzelf niet zien als slachtoffer. We willen dat seksuele uitbuiting veel meer wordt gezien en gemeld dan nu het geval is. We trainen een rijkgeschakeerde waaier aan functionarissen die vanwege hun functie dicht op potentiële zaken van seksuele uitbuiting zitten. We werpen barrières op door eisen te stellen aan arbeid, huisvesting en het sekswerk zelf, waardoor het voor uitbuiters moeilijker wordt om in Arnhem zaken te doen. We controleren aangekondigd en onaangekondigd, zodat uitbuiters zich niet veilig kunnen wanen. We geven slachtoffers alle mogelijkheden om uit hun uitzichtloze situatie te stappen door er te zijn met goede opvang en bescherming.

Arbeidsuitbuiting

Werken onder het minimumloon, verblijven met te veel mensen in veel te kleine kamers, enkel betaald krijgen als er klanten zijn en dit alles terwijl je weet dat je kwetsbaar bent, bijvoorbeeld omdat je illegaal bent. We treffen arbeidsuitbuiting aan in woningen, in de horeca, massagesalons en bedrijventerreinen. Cynisch genoeg is het voor velen in Nederland al snel beter dan in het land van herkomst. Maar de omstandigheden waarin arbeidsmigranten veelal werken, zijn Nederland en Arnhem onwaardig. Daarom

maken we het de uitbuiters moeilijker, spreken we uitzendbureaus aan op hun verantwoordelijkheid en laten we arbeidsmigranten weten dat ze welkom zijn en recht hebben op een gezond werkend leven hier.

Bij de komst van de vluchtelingen uit Oekraïne hebben we voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over welke rechten en plichten zij in Nederland hebben o.a. op het gebied van werk. Dit doen we ook bij arbeidsmigranten. Aan de hand van het stappenplan dat is ontwikkeld door de universiteit Tilburg en CoMensha¹ en de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten² zorgen we ervoor dat migranten welkom zijn in Arnhem en weten welke rechten en plichten zij hebben volgens Nederlandse maatstaven. Hierdoor maken we hen weerbaar tegen personen en werkgevers die misbruik willen maken van hun kwetsbare positie. Ook kunnen wij als gemeente voorwaarden scheppen. Zo hebben we recent nieuw beleid ontwikkeld omtrent kamerverhuur (en arbeidsmigranten) in de stad in woonwijken om de concentratie en overlast te beperken. Ook verbeteren we hun omstandigheden, zodat ze niet afhankelijk hoeven te zijn van hun uitbuiters.

Om een beter zicht te krijgen rondom de aard en omvang van arbeidsuitbuiting in Arnhem is het noodzakelijk om samen op te trekken met de Nederlandse Arbeidsinspectie. Zij hebben de kennis en de expertise over misstanden op de werkvloer.

Criminele uitbuiting

Bij criminele uitbuiting worden mensen gedwongen tot het verrichten van arbeid of diensten die strafbaar zijn gesteld. Het gaat bijvoorbeeld om een tiener die onder druk van criminelen drugs verkoopt. Criminele uitbuiting onderscheidt zich van andere vormen van mensenhandel, omdat het slachtoffer in beeld komt als pleger van een strafbaar feit. Het daderschap is direct zichtbaar, terwijl het slachtofferschap verborgen ligt. Onderzoek van het Centrum Kinderhandel Mensenhandel laat zien dat tientallen jongeren in Arnhem slachtoffer zijn geworden van criminele uitbuiting. Primair is nodig dat we het zien: dit is een slachtoffer, en in veel mindere mate een dader. Dat betekent dus een ander traject dan voor de doorgewinterde beroeps crimineel: we helpen deze mensen om uit hun situatie te komen en nieuw perspectief te vinden. In de aanpak van de pedagogische wijk en het programma Preventie met Gezag (de voortzetting van het Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit (BOTOC)) maken we hier de komende jaren werk van: repressie en preventie gaan hand in hand.

Consequenties

De aanpak van mensenhandel vindt plaats in nauwe samenwerking met de zorg- en veiligheidspartners. Het netwerk dat in de afgelopen tijd is opgezet is sterk en zal verder worden versterkt, zodat de mogelijkheden van alle organisaties maximaal worden benut. De middelen die reeds beschikbaar zijn gesteld, stellen ons in staat de regierol hierop waar te maken.

Mensenhandel woekert veelal ongezien, maar veroorzaakt ongekend leed. Wij willen een uitbuitingsvrij Arnhem. Daar hebben we de Arnhemmers voor nodig, want zonder meldingen van oplettende burgers

¹ CoMensha, Tilburg University (2019), *Arbeidsmigratie in Noord-Brabant: de markt en de mensen(handel)*

² Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (2020), *Geen tweederangsburgers, aanbevelingen om mistanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan.*

Datum : 17 januari 2023
Zaaknummer : 716969
Pagina : 4

kunnen we het niet. Wij vragen iedereen om signalen van mensenhandel te melden en ons te helpen om van Arnhem een uitbuitingsvrije stad te maken en te houden.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch

Bijlagen

- Plan van aanpak mensenhandel 2023-2026
- Evaluatie uitvoeringsplan mensenhandel 2017-2021